

Белінська Яніна Василівна**Belinska Yanina,**

д-р екон. наук, проф. кафедри міжнародних економічних відносин,

Державний податковий університет,

м. Ірпінь, Україна

ORCID ID: 0000-0002-9685-0434

Шевчук Олександра Ігорівна**Shevchuk Oleksandra,**

студентка другого (магістерського) рівня,

Державний податковий університет,

м. Ірпінь, Україна

ORCID ID: 0000-0003-3649-5896

АНАЛІЗ СВІТОВИХ ТЕНДЕНЦІЙ ЕКОНОМІКИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОЇ ВОЛАТИЛЬНОСТІ

Сучасний світовий економічний ландшафт характеризується різноманітними та, часом, непередбачуваними змінами. Висхідна волатильність у глобальній економіці стала нормою, тому вимагає від учасників ринку адаптації до нових реалій. Умови глобальної волатильності містять політичні конфлікти, економічні кризи, зміни валютних курсів, торгові війни та інші фактори, що впливають на світову економіку.

За останні три роки люди в усьому світі пережили безпрецедентну низку потрясінь, хоча й різного ступеня. Ми зіткнулися з пандемією, яка призвела до часткового припинення світової економіки. Ми стикаємося з війною та новим геополітичним ландшафтом, що веде до глибоких змін на енергетичних ринках і моделях торгівлі.

Одним із видимих наслідків цих змін стало повернення високої інфляції в усьому світі. Центральні банки відреагували жорсткішою грошово-кредитною політикою, і, попри прогрес, боротьбу з інфляцією ще не виграно.

Можна виділити три основні зміни, що характеризують поточне становище глобальної економіки.

По-перше, глибокі зміни на ринку праці та характері праці. Наприклад, у євроні рівень зайнятості досягає рекордного рівня, але люди в середньому працюють менше годин. Пандемія також прискорила цифровізацію, що вплинуло як на пропозицію працівників, так і на склад робочих місць. Генеративна революція штучного інтелекту, як і всі технологічні революції, нищить деякі робочі місця та створює нові.

По-друге, ми переживаємо енергетичний перехід, який у тандемі з прискоренням зміни клімату викликає глибокі перетворення на глобальних енергетичних ринках. Протягом кількох років сектор сланцевої нафти в США рухається до стратегії повільнішого зростання та менше інвестує у виробничі потужності. А члени ОПЕК постійно не досягають своїх цілей видобутку. Водночас поштовх до використання відновлюваних джерел енергії скрізь набирає обертів, викликаний новими занепокоєннями щодо енергетичної безпеки, а також необхідністю дій щодо зміни клімату. Зараз ЄС прагне, щоб до 2030 р. понад 40 % енергії вироблялося з відновлюваних джерел, тоді як Сполучені Штати Америки мають намір до 2050 р. виробляти більшу частку своєї електроенергії сонячною та вітровою енергією.

По-третє, ми стикаємося з поглибленням геополітичного розколу та глобальною економікою, яка дробиться на суперницькі блоки. Це супроводжується зростанням рівня протекціонізму, оскільки країни реконфігурують свої ланцюжки постачань відповідно до нових стратегічних цілей. За останнє десятиліття кількість торговельних обмежень зросла в десять разів, у той час, як промислова політика, спрямована на відновлення та підтримку

друзів стратегічних галузей, зараз множитья. І хоча це ще не призвело до деглобалізації, докази зміни моделей торгівлі лише зростають [3].

Для того, аби дати оцінку готовності економічної системи країни до наслідків глобальної волатильності, можна проаналізувати такий інструмент як Глобальний індекс інновацій (Global Innovation Index) (табл. 1). Він спрямований на вимірювання і порівняння інноваційного потенціалу країн та фокусується на аспектах, які можуть сприяти здатності країни адаптуватися та зберігати стійкість в умовах змінного зовнішнього середовища.

Таблиця 1

Рейтинг Global Innovation Index провідних країн світу за 2022 р

Місце	Індекс	Країна
1	64.6	Швейцарія
2	61.8	США
3	61.6	Швеція
4	59.7	Великобританія
5	58.0	Нідерланди
6	57.8	Республіка Корея
7	57.3	Сінгапур
8	57.2	Німеччина
9	56.9	Фінляндія
10	55.9	Данія, Норвегія
11	55.3	Китай
12	55.0	Франція
13	53.6	Японія
14	51.8	Гонконг
15	50.8	Канада
16	50.2	Ізраїль
17	50.2	Австрія
18	50.2	Естонія
19	49.8	Люксембург
20	49.5	Ісландія
...	...	...
57	31.0	Україна

Джерело: [2].

У цілому, можна зазначити, що Global Innovation Index може бути корисним для оцінки готовності країни до впливу глобальної волатильності, оскільки він ураховує певні чинники, які можуть впливати на здатність країни адаптуватися до змін та зберегти свою конкурентоспроможність. Проте, важливо відзначити, що для більш всебічної оцінки готовності економічної системи країни до глобальних загроз, варто використовувати інші показники та аналітичні інструменти, такі як рейтинги ризиків, оцінка політичної та економічної стабільності, аналіз економічної стійкості та інші [1, с. 52].

Отже, в умовах глобальної волатильності економічних процесів у сучасному світі, аналіз світових тенденцій економіки набуває особливої важливості для прогнозування та прийняття стратегічних рішень у сфері бізнесу, фінансів та економіки загалом. Дослідження світових економічних тенденцій свідчить: глобальний економічний ландшафт постійно зазнає значних змін, що створює як можливості, так і ризики для країн, компаній та індивідів. Важливо мати гнучкі стратегії та плани дій, які можуть адаптуватися до змін у світовій економіці. Це вимагає постійного моніторингу тенденцій, прогнозування ризиків та вчасного реагування на нові виклики.

Список використаних джерел:

1. Добрянський О. І. Екзогенні детермінанти економічної безпеки країни в умовах глобальної волатильності. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»*. Острог : Вид-во НаУОА, червень 2023. № 29(57). С. 50–54.

2. Global Innovation Index 2022: What is the future of innovation-driven growth? Geneva: WIPO, 2022. 266 p.

3. Policymaking in an age of shifts and breaks. European Central Bank. URL: <https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2023/html/ecb.sp230825~77711105fe.en.html>.